

Zhana Ivanova, een kunststudente aan DasArts in Amsterdam, presenteerde onlangs een video waarin zij telkens weer plaats neemt aan een tafeltje, de camera aankijkt, een glas water uitschenkt, opdrinkt en het lege glas dan op het tafeltje voor haar plaatst. Na eindeloos veel herhalingen van dezelfde actie staat het tafeltje vol lege glazen en is de kan zo goed als leeg. Einde film. In een andere actie schrijft ze op een *flip-over chart* telkens een andere uitdrukking waarin het Engelse begrip ‘time’ voorkomt. ‘Time is up’, ‘Time after time’, ‘Have a good time’, ‘The time of your life’, de lijst blijkt eindeloos. Na elke schrijfactie monstert ze het publiek even met een diep ernstige blik, scheurt dan het blad af en noteert een volgende uitdrukking. Minstens 130 keer zou dat, naar haar zeggen, herhaald kunnen worden. De logica achter deze volgens een strikt algoritme verlopende acties is niet meteen evident. Noch wat het kunstige hieraan is.

onze hersenactiviteit, op elkaar ingrijpen? Dat is uiteraard een zo goed als onoplosbare vraag. Wetenschapslui gaan ze met complexe onderzoeken te lijf en komen zo tot dito formules en conclusies, maar of de dingen niet even goed anders zouden kunnen zijn dan ze zijn, weet je daarom nog niet. Die laatste vraag kan je echter wel op deze, artistieke, wijze tackelen. Ivanova doet dat niet door het raster van een theorie over de wereld te werpen, om dan elke gebeurtenis goedschiks of kwaadschiks in dat raster te persen. Zij neemt daarentegen slechts een heel kleine selectie van alles wat bestaat en mogelijk is onder de loep, maar gaat daarin wel tot het uiterste. Daartoe beperkt ze haar onderzoeken of handelingen volgens uiterst strikte regels. (Het werk van Georges Perec is niet toevallig een gids in haar onderzoek.) Welke vrijheidsgraden blijven over als de enige regel van een actie is dat je een glas uitschenkt, uitdrinkt en neerzet? Welk patroon komt er dan tevoorschijn? Gek genoeg blijkt die drastische reductie van het mogelijke veld van acties een enorme wolk van betekenissen op te wekken. Het curieuze van dit soort werk is inderdaad dat het de kijker mateloos fascineert, hoewel de acties al na de eerste keer hun ‘geheim’, procedure of plot prijsgaven. De herhaling zelf is hier funda-

eccetera 110

Ivanova vraagt zich hier af hoe de wereld ‘werkt’, waarom de dingen zijn zoals ze zijn. Of nog: waarom werkt het menselijke brein zoals het werkt en wat gebeurt er als onze handelingen, die een rechtstreeks gevolg zijn van

Games People Play, foto Richard Venlet